

JAARGANG 21

DECEMBER 2024

NR. 12 - 231

R

ECHTSTREEKS

MAANDBLAD VOOR EVANGELISATIE EN GELOOFSOPBOUW

DEZE MAAND:

3 VAN DE REDACTIE

Veertig jaar onderweg

4 DE WARE DIENSTKNECHT

Mattheüs 11 - Slot

De Heer is anders dan wij,
laten we leren van Hem

5 ISRAËLS HERSTEL IN DE LAATSTE DAGEN

2 Koningen 8:1-6 - Slot

6 IZAK EN REBEKKA

Genesis 24

8 IK BEN HET LICHT VAN DE WERELD

Johannes 8:12

9 WOORDSTUDIE

Dessert, broodbeleg, vis of specerijen?

10 HET BOEK PREDIKER

Deel 16 - Een en Al Vluchtigheid

12 JEZUS IN DE BRIEF AAN DE HEBREEËN

13 RECLAME

*Van rabbijns jodendom naar de beloofde
Messias*

De weg naar geluk

COLOFON

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: '...groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus' (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

<https://www.oudesporen.nl/>

Elf keer per jaar wordt dit blad als pdf gepubliceerd. Een pdf is met het programma **AcrobatReader®** (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

<https://www.oudesporen.nl/rechtstreeks>

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer;
Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Thessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. Gebruikte foto's en illustraties zijn ofwel uit eigen archief, fotostock, of anders aangegeven.

Correspondentieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

VAN DE REDACTIE

VEERTIG JAAR ONDERWEG

Jan Paul Spoor

In deze 'Van de redactie' een kort artikeltje dat ik schreef ter gelegenheid van veertig jaar huwelijk.

Een reisverslag

Jullie hebben als echtpaar veertig jaar samen gewandeld. God laat in Deuteronomium 29 (zie kader hieronder) zien dat Hij jullie veertig jaar lang door de woestijn van dit leven heeft begeleid. Dat geeft ook gelijk aan dat als God jullie Reisleider was, Hij als zodanig ook al het mogelijke heeft gedaan om de reis goed te laten verlopen.

Maar dan krijgen we te maken met onze beoordeling van de reis, en zoals God deze ziet. In onze beoordeling zijn er heel wat negatieve dingen gepasseerd, die we tijdens de levensreis hebben meegemaakt. Dat was bij de Israëlieten ook zo. Terwijl het reisverslag dat de Heere geeft in vers 5 en 6 heel andere dingen noemt over de reis die de Israëlieten meemaakten. De Heere vertelt zo goed als niets over wat Israëlieten gedaan hebben, maar spreekt alleen over wat Hij gedaan heeft. Zo zorgde Hij voor géén:

- versleten kleren;
- versleten schoenen;

Ze kregen géén:

- brood om te eten; wel manna uiteraard waar Hij voor zorgde, brood uit de hemel;
- wijn en sterke drank; wel water uit de rots die volgde.

God zorgde ervoor dat het uiterlijk niet versleet in die veertig jaar. Dat is onze uiterlijke mens, hoe zij en wij eruitzagen. God gaf ook zegeningen om het innerlijk te onderhouden. Dat is onze innerlijke mens, Christus in ons (Joh. 6:58; 1 Kor. 10:4). God onthield hun het brood dat ze kenden vanuit Egypte, en ook de wijn en sterke drank. Maar Hij gaf wel betere dingen ervoor in de plaats. In de beide laatste beelden gaat het om Christus Zelf.

Als wij zelf terugkijken op veertig jaar, zullen we moeten kijken zoals de Heere het ziet en niet zoals wij het hebben gevoeld. Want als we kijken met onze eigen ogen, dan zien we dingen die we liever niet hadden meegemaakt. Het gaat er voor de Heere om dat we in die veertig jaar Hem beter hebben leren kennen. En op die manier terugkijkend mogen we zien dat we de afgelopen veertig jaar geleid zijn door Hem als de volmaakte Reisleider. Hij heeft ons tot hiertoe gebracht.

Het laatste stuk van de reis

'Onder hen zal niemand vermoeid zijn of struikelen, niemand zal sluimeren of slapen. Bij niemand zal de gordel om zijn heupen losraken of de riem van zijn schoen breken' (Jes. 5:27).

Tot slot is er nog een belofte voor het laatste stuk. Tenminste zo pas ik het maar toe. In Jesaja 5:27 zien we de Heere ook als zorgende Reisleider, Die ervoor zorgt dat we niet vermoeid raken of struikelen. En Die ook ervoor zorgt dat we alert blijven, dat onze passen zeker zijn en we stevig staan. Petrus zegt: 'Omgord daarom de lendenen van uw verstand, wees nuchter en hoop volkomen op de genade die u gebracht wordt bij de openbaring van Jezus Christus' (1 Petr. 1:13).

De Israëlieten die Egypte verlieten zijn niet dezelfde als zij die het land ingingen. De 'oude mens' blijft als het ware achter in de woestijn. Alleen nieuwe mensen gaan binnen in de heerlijkheid van het beloofde land. Zo mogen we onszelf ook veranderd zien worden naar het beeld van Hem die ons liefheeft.

Veel zegen bij het lezen van het laatste nummer van Rechtstreeks in deze jaargang. Namens de redactie, Jan Paul Spoor

'Ik heb u veertig jaar door de woestijn laten gaan; uw kleren zijn bij u niet versleten, en uw schoenen zijn niet versleten aan uw voeten; brood hebt u niet gegeten, en wijn en sterkedrank hebt u niet gedronken, opdat u zou weten dat Ik de HEERE, uw God, ben.'

Deuteronomium 29:5, 6

DE WARE DIENSTKNECHT

MATTHEÛS 11 - SLOT

C. H. Mackintosh

Kom tot Mij!

Maar we moeten dit artikel afsluiten en zullen niet veel meer doen dan de kostbare woorden citeren die de dienst beschrijven die onze Heer en Verlosser aan ons bewijst: 'Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u en leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw zielen; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht' (Matt. 11:28-30).

Deze woorden zijn bekend bij de lezers, en we noemen ze hier slechts ter aanvulling van het prachtige beeld dat in ons hoofdstuk wordt geschetst. We zijn ervan verzekerd dat de lezer zal genieten van de voorstelling van de goddelijke Werker in Zijn afwijzing, Zijn hulpbronnen en Zijn volharding. Het is inderdaad een wonderbare les. De Heere Jezus trekt Zich terug uit een toneel van teleurstelling en vindt al Zijn hulpbronnen in God. Hij komt dan weer te midden van het toneel dat Hem had verworpen en gaat genadig verder. Het is allemaal in volkomen genade, onuitputtelijke barmhartigheid, onvermoeibaar geduld.

Zeker, Hij had een antwoord gestuurd naar de Doper. Hij had de mensen van dit geslacht goed afgeschilderd. Hij had een ernstig wee uitgesproken over de onboetvaardige steden; maar Hij kan naar voren komen met al de frisheid en de volheid van de genade die in Hem woonde, en tegen elke zwaar beladen ziel zeggen: '*Kom tot Mij.*'

Dit alles is goddelijk en brengt onze harten tot aanbidding en dankzegging. Als Zijn *trouw* Hem ertoe dwingt om, met het oog op verzwaarde onboetvaardigheid, te zeggen: '*Wee u*', dan kan Zijn *genade* toch elk bezwaard hart met de ontroerende woorden aanspreken: '*Kom tot Mij.*' Beide reacties zijn volmaakt. De Heere Jezus voelde de afwijzing. Hij zou niet volkomen Mens zijn, als Hij ze niet gevoeld had. Ja, Hij voelde dit. Hij kon zeggen: 'Ik zocht naar medelijden, maar er was niemand; en troosters, maar Ik vond er geen.' Let op de woorden: Ik zocht. Zijn liefdevolle, menselijke hart zocht naar medelijden, maar vond het niet. Hij zocht troosters, maar zocht tevergeefs (Ps. 69:21). Er was geen medelijden voor Jezus, er waren geen troosters voor Hem. Hij werd alleen gelaten.

Eenzaamheid en verlatenheid, dorst, schande en dood: dat was het deel van de Zoon van God, de Zoon des mensen. De smaad, zegt Hij ook, heeft Mijn hart gebroken. Het is een grote vergissing om te denken dat de Heere Jezus niet in elk opzicht de oefeningen voelde waardoor Hij heenging, zoals een mens die zou moeten voelen. Hij beseftte alles wat een mens kan voelen, behalve de zonde, en die laatste droeg Hij en nagelde Hij aan het kruis, geprezen zij Zijn naam!

Dit is niet alleen een kardinale leerstelling van het christelijk geloof, maar ook een waarheid die zo aangenaam is voor het hart van elke ware gelovige. Jezus voelde als Mens wat het was om verwaarloosd, teleurgesteld, verwond en beledigd te worden. Gezegende Heer, zo was het met U hier beneden, want U was waarachtig Mens, volmaakt in alles wat een mens is te midden van een harteloze wereld. Uw liefdevolle hart zocht medeleven, maar vond het niet. Eenzaamheid was Uw deel, terwijl U hunkerde naar gezelschap. De wereld had geen medelijden, geen troost voor U!

En toch, let op de genade die deze woorden uitspreken: 'Kom tot Mij'. Hoe anders is de Heer dan wij! Als wij, die het zo vaak verdienen vanwege onze manier van doen, worden afgewezen, wat zeggen we dan terug? Helaas, vaak is er ergernis, verwijten en bittere klachten. En waarom? Er kan gezegd worden dat we niet volmaakt zijn, zeker niet in onszelf. Maar we kunnen er zeker van zijn dat, als we meer de constante gewoonte zouden hebben om ons terug te trekken van de afwijzingen van de wereld of van de belijdende kerk, en onze hulpbronnen in God te vinden, wij veel beter in staat zouden zijn om alles te doorstaan en in genade terug te keren naar het toneel dat ons heeft afgewezen. Maar het gebeurt maar al te vaak dat we, in plaats van naar God toegedreven te worden, op onszelf geworpen worden; en het gevolg is dat we geen genade tonen, maar bitterheid. Het is onmogelijk om een nieuwe start te maken, als we er niet in slagen onze ware hulpbronnen te realiseren.

O, dat we echt van Jezus mogen leren en Zijn juk op ons mogen nemen! Laten we drinken van Zijn zachtmoedige geest! Wat een woorden: zachtmoedig en nederig! Hoe anders dan onze natuur! Hoe anders dan de wereld! Hoeveel trots, hoogmoed en zelfgenoegzaamheid is er bij ons! Wat een zelfvertrouwen, zelfzucht en zelfverheffing! Laat de Heer ons geven dat wij onszelf zien zoals Hij ons ziet, zodat we in Zijn tegenwoordigheid in het stof liggen en altijd nederig voor Hem wandelen.

De Heer is anders dan wij,
laten we leren van Hem

Laat het ons gegeven worden in deze tijd van koppigheid en hoogmoed de morele kenmerken te tonen van een nederige geest, een geest die graag Zijn juk draagt, het juk van volkomen onderwerping aan de wil van de Heer in alle dingen. Dit is het geheim van ware vrede en kracht. We kunnen alleen werkelijk rust in ons hart hebben, als onze wil onderworpen is. Dit gebeurt wanneer we elke handeling van de hand van de Vader kunnen beantwoorden met een 'Ja, Vader'. Dan zal rust ons deel zijn. Als onze wil actief is, is rust uitgesloten. Het is één ding om rust voor je geweten te krijgen door tot Jezus te komen, maar nog iets anders om rust in het hart te ervaren door Zijn juk op zich te nemen en van Hem te leren. Mogen wij veel meer van het laatste ervaren, in deze tijd van rusteloze activiteit.

Bron: Miscellaneous writings book 6 - The True Workman (stempublishing.com)

ISRAËLS HERSTEL IN DE LAATSTE DAGEN

2 KONINGEN 8:1-6 - SLOT

Hugo Bouter

De grote daden van de man Gods

Het wekt wel wat bevreemding dat wij hier lezen over een gesprek tussen de nieuwe koning van Israël en Gehazi. Deze wordt nog steeds 'de knecht van de man Gods' genoemd (vs. 4); en er wordt met geen woord gerept over zijn melaatsheid. Het is echter duidelijk dat hij niet meer in de nabijheid van Elisa verkeerde; hij was niet meer in dienst van de profeet. Hij vertelde de koning op *diens* verzoek over de grote daden van de profeet. Dit gesprek kan hebben plaatsgehad voor de poort van Samaria (vgl. 7:3), de plaats waar het openbare leven zich afspeelde en waar werd rechtgesproken. We weten trouwens dat Gehazi op grond van de wet op de melaatsheid rein verklaard kon worden (Lev. 13:13), en dus weer kon deelnemen aan het maatschappelijke leven. Een andere veronderstelling is dat het gesprek tussen de vroegere knecht van de profeet en de koning heeft plaatsgehad in de buurt van Jizreël, de tweede residentie van de koningen van Israël. Deze plaats lag dicht bij Sunem, en de vrouw kon daar gemakkelijk de hulp van de koning inroepen na haar terugkeer uit het land van de Filistijnen.

Van meer belang voor ons is uiteraard het *onderwerp* van het gesprek. De koning informeerde naar 'al de grote daden' die Elisa verricht had (vs. 4). Deze wonderen trekken ook onze aandacht en wij kunnen erover nadenken in het licht van het Nieuwe Testament. De grote daden van de profeet spreken van de machtige werken van onze Heere Jezus Christus, de ware Man Gods. Er is niemand zoals Hij. Hij redt en bevrijdt. Hij schenkt leven en overvloed. Hij verbreekt de macht van de zonde en de dood. De evangeliën getuigen volop van Zijn grote daden. Om het met Zijn eigen woorden te zeggen, die Hij sprak tegenover de boodschappers van Johannes de Doper: 'Ga heen en bericht Johannes wat u hebt gezien en gehoord: blinden kunnen weer zien, kreupelen lopen, melaatsen worden gereinigd en doven horen, doden worden opgewekt, aan armen wordt het evangelie verkondigd' (Luk. 7:22). Evenals Elisa trok Hij door het land, terwijl Hij goeddeed en overal heil verspreidde (Hand. 10:38). Vooral de evangelist Johannes beklemtoont het tekenkarakter van Zijn grote daden. De vele wonderen die de Heer verrichtte, waren even zovele *tekenen* voor het ongelovige volk. Johannes maakte een selectie uit de talrijke tekenen en schreef die op, 'opdat u gelooft dat Jezus is de Christus, en opdat u gelovend het leven hebt in Zijn naam' (Joh. 20:30-31).

Als wij een parallel trekken tussen de grote daden van Elisa en die van Christus, dan denken wij hier met name aan het feit dat Hij *de macht van de dood* heeft overwonnen. Elisa had een dode levend gemaakt, zo kon Gehazi getuigen tegenover de koning. En wat een wonder dat juist op dat

moment de Sunamitische en haar zoon op audiëntie kwamen bij de koning! Verbaasd riep de knecht van de profeet het uit: 'Mijn heer de koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend gemaakt heeft' (vs. 5). Daarop ondervroeg de koning de vrouw en zij vertelde het hem (vs. 6). Zij kon het relaas van Gehazi volmondig bevestigen. Haar zoon, die door Elisa was opgewekt, was het levende bewijs van de wondermacht van de man Gods.

Christus heeft de macht van de dood echter *voorgoed* overwonnen. Hij is de grote Overwinnaar over de zonde, de dood en de satan. Hij is Mens geworden en Hij heeft Zich met ons één gemaakt op het kruis van Golgotha, 'opdat Hij door de dood teniet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor de dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren' (Hebr. 2:14-15). Reeds tijdens Zijn omwandeling op aarde toonde Hij Zijn macht over de dood, doordat Hij zeker driemaal een dode opwekte. Dit was als het ware een voorproef van wat Hij tot stand zou brengen na Zijn eigen opstanding uit de doden. '*Doden worden opgewekt*'. Dat doet de Heer nu nog steeds door de machtige werking van Zijn Geest, en spoedig komt het ogenblik dat Hij ook onze sterfelijke *lichamen* levend zal maken door Zijn Geest, Die in ons woont. Wij hebben een levende Heer en Heiland. Kunnen wij getuigen van al de grote daden die *Hij* heeft verricht? Horen de mensen ons spreken over 'de grote daden van God' (Hand. 2:11)? Die grote daden vinden hun centrum in de dood en opstanding van Christus Zelf!

De tijd van het herstel

Laten wij nu weer teruggaan naar het verhaal van de vrouw uit Sunem. God had het zo geleid dat zij precies op het juiste moment de hulp van de koning inriep met het oog op haar huis en haar akker. Wij weten niet precies wat de aard was van de problemen die zij ondervond bij haar terugkeer als vreemdeling uit het land van de Filistijnen. Het kan zo zijn dat anderen zich van haar bezittingen hadden meester gemaakt, of dat de pachter geen huur wilde betalen. Het is ook mogelijk dat haar bezit in beheer was gekomen bij de koninklijke domeinen en dat zij haar eigendom kwam opvragen bij de koning. In ieder geval reageerde de koning na het bijzondere gesprek dat zojuist had plaatsgehad, heel welwillend. De Sunamitische kreeg niet alleen alles terug wat haar toebehoorde, maar zij ontving bovendien de hele opbrengst van de akker vanaf de dag waarop zij het land had verlaten (2 Kon. 8:6).

Tijdens de zeven jaren van honger had het land dus toch wel wat opgebracht. Maar in de vruchtbare vlakte van het land van de Filistijnen was het minder moeilijk geweest om de hongersnood te overleven. Haar terugkeer naar het land werd door God dus buitengewoon gezegend, en zij werd hersteld in al haar rechten. Hij gaf haar een volledige vergoeding voor de jaren van vreemdelingschap. Dit herstel doet denken aan wat de profeet Joël later zou optekenen als een bijzondere belofte van Gods kant: 'En u, kinderen van Sion, verheug u en wees blij in de Heere, uw God, want Hij zal u geven de Leraar tot gerechtigheid. Die zal regen op u doen neerdalen, vroege regen en late regen in de eerste maand. De dorsvloeren zullen vol koren zijn, de perskuipen stromen over van nieuwe wijn en olie. Ik zal u de jaren vergoeden die de veldsprinkhaan, de jonge sprinkhaan, de zwermsprinkhaan en de treksprinkhaan hebben opgegeten,

Mijn grote leger, dat Ik op u had afgestuurd. Dan zult u overvloedig en tot verzadiging eten, en de Naam van de Heere, uw God, prijzen, Die wonderlijk met u heeft gehandeld. Mijn volk zal voor eeuwig niet beschaamd worden. Dan zult u weten dat Ik te midden van Israël ben, dat Ik, de Heere, uw God ben, en niemand anders: Mijn volk zal voor eeuwig niet beschaamd worden!' (Joël 2:23-27).

Deze belofte van zegen kunnen wij in geestelijk opzicht natuurlijk toepassen op onszelf als gelovigen. Als wij na een tijd van gebrek en schaarste terugkeren naar onze bezittingen in het Beloofde Land, het hemelse erfdeel dat ons in Christus is geschonken (Ef. 1:3vv.), dan zal God ons de jaren van beproeving rijkelijk vergoeden. Hij zal ons herstellen in onze rechten als Zijn kinderen en ons weer ten volle doen genieten van de zegen in de hemelse gewesten. Terwijl wij in de vrouw uit Sunem zelf de gedachte van terugkeer en herstel zien, is met haar zoon meer de gedachte van reveil en opwekking verbonden. Hij staat hier immers op de voorgrond als degene die door Elisa was levend gemaakt. Dat is ook een belangrijk aspect: een tijd van herstel is een tijd van *opwekking*.

Wij willen nu vooral aandacht schenken aan de profetische betekenis van dit gedeelte voor het overblijfsel van Israël in

de eindtijd. Want na de beproevingen van Daniëls laatste jaarweek (ook een periode van *zeven* jaar), zal er een tijd van volledig herstel aanbreken voor Gods volk. Het zijn de tijden van *verkwikking*, de tijden van de *herstelling* van alle dingen, waarover Petrus reeds sprak in het boek Handelingen (3:19-21). Het volk Israël zal volledig worden hersteld in het Beloofde Land. Hun aanneming zal niets minder zijn dan een *opwekking*, het leven uit de doden (Rom. 11:15; vgl. Ezech. 37).

Er valt ook een parallel te trekken tussen Gods zorg voor de vrouw uit Sunem en wat wij lezen over de vrouw in Openbaring 12. Zoals de eerste in de jaren van hongersnood een schuilplaats vond in het vreemde land, vindt de laatste bescherming in de woestijn, waar zij wordt gevoed een tijd en tijden en een halve tijd (d.i. de tweede helft van de laatste jaarweek, de periode die bekendstaat als de Grote Verdrukking). God zorgt ook in de tijd van de grootste benauwdheid voor het overblijfsel van Zijn volk. Hij zal het verlossen uit de diepe nood waarin het in de laatste dagen zal verkeren en het ten slotte rijkelijk zegenen in het land van Zijn belofte, onder de regering van de Messias. Wat een tijd van zegen zal dat zijn.

IZAK EN REBEKKA

GENESIS 24

Kris Tavernier

Inleiding

Genesis is het eerste boek van de Bijbel. In het Hebreeuws is de naam 'Beresjiet', wat 'in het begin' betekent naar de eerste woorden van vers 1 (Gen. 1:1). Het is niet voor niets het eerste boek van de Bijbel; het is als het ware een blauwdruk van de Bijbel. Bijna alle belangrijke principes zitten al op de een of andere manier in het boek Genesis. Denk bijvoorbeeld aan de uitverkiezing, het beginsel van genade op grond van geloof (Abraham, vgl. Rom. 4), het plaatsvervangend offer van Christus (een ram in de plaats van Izak), de opname van de gemeente (Henoeh), Christus als verworpen door Zijn broeders maar daarna als de heerser (Jozef), enz. Daarom alleen al is het een heel belangrijk boek, dat méér is dan een opeenvolging van verhalen en geschiedenissen uit mensenlevens.

God is de God, Die 'vanaf het begin het einde verkondigt en vanouds wat nog niet gebeurd is' (Jes. 46:10). Dat doet Hij in het boek Genesis, en ook in hoofdstuk 24 zullen we dat zien.

Het verhaal

Abraham, die ondertussen oud geworden is, wenst een vrouw voor zijn zoon Izak. Daarom roept hij zijn knecht om

hem erop uit te sturen. De knecht krijgt specifieke instructies aangaande de vrouw die hij moet zoeken, want ze moet uit de verwante familie van Abraham zijn (in Haran). De knecht trekt er vervolgens op uit, en op een wonderlijke – door God geleide – manier komt hij bij Rebekka terecht. Ze neemt de knecht mee naar haar familie en hij doet zijn verhaal. Reeds de volgende dag keert de knecht terug mét Rebekka. Izak en Rebekka ontmoeten elkaar en worden man en vrouw.

Izak

De naam Izak betekent 'gelach'. Zijn moeder Sara had gelachen toen de HEERE aan Abraham beloofde dat zij zwanger zou worden (Gen. 18:13; 21:6). Maar zijn naam houdt veel meer in dan dat. Izak was de vreugde van zijn vader Abraham. Hij had zowat alle hoop opgegeven op een zoon van hemzelf en Sara. Abraham was dolgelukkig. Het was dan ook Abraham, die de naam 'Izak' gaf (Gen. 21:3). Abraham vond zijn vreugde in Izak; zo vindt de Vader Zijn vreugde in de Heere Jezus Christus, de Zoon van Zijn welbehagen. Wij zijn dankzij de Heere Jezus Christus ook kinderen van God geworden en gesteld tot zonen van de Vader (Joh. 20:17; vgl. Gal. 3:26; 4:6). Izak is een type van Christus, maar ook van de gelovigen (Gal. 4:28). Christus neemt altijd de eerste plaats in, maar ook in ons scheidt de Vader nu Zijn vreugde. Zo groot is het geweldige werk van de Heer Jezus, dat wij die vroeger vijanden van God waren nu tot voorwerpen van vreugde voor Hem zijn gemaakt en zonen van Hem zijn geworden.

In de geschiedenis van Izak is er in dit verband een opmerkelijk feit: we vinden hem nooit buiten het beloofde land. Dat is niet zo bij Abraham, Jakob of Jozef. Daarin ligt een belangrijke les. Izak is de vreugde van zijn vader, de Heere Jezus was en is altijd de vreugde van de Vader, ook wij zijn voorwerpen van vreugde voor de Vader. Izak bleef altijd in het beloofde land, de Heere Jezus deed altijd in

gehoorzaamheid wat de Vader welgevallig was, en wij? Ik heb een dochttertje en ik schep veel vreugde in haar. Soms komt die vreugde wel eens in het gedrang als ze ongehoorzaam is, als ik zorgen heb over haar of als ze even geen contact wil. Dit is de les voor ons: dat wij moeten zijn in de dingen van de Vader (Joh. 2:49), contact met Hem onderhouden, zoeken naar de dingen die boven zijn – ons beloofde land (Kol. 3:1-2; Joh. 14:2-3). Anders komt de vreugde in het gedrang die God aan ons beleeft.

Er is een moment dat Izak zich bijna buiten het beloofde land begeeft, wanneer er een hongersnood is (Gen. 26:1-3). Hij is al in het gebied van de Filistijnen (randgebied), op weg naar Egypte, als God hem tegenhoudt. Het is juist op momenten van moeite en problemen, dat wij moeten tonen dat wij op God blijven vertrouwen; dat geeft Hem grote vreugde!

Geen dochter van de Kanaänieten

Abraham was heel duidelijk in de opdracht die hij aan de knecht gaf. De vrouw moest geen Kanaänitische zijn, maar uit de verwante familie van Abraham stammen (zie Gen. 22:20-24). Kanaänieten zijn in de Bijbel een beeld van 'plaatsbezitters'; ze wonen wel in het beloofde land, maar het komt hun niet toe. Zo moeten gelovigen zich niet binden aan ongelovigen.

We kunnen hier een praktische toepassing maken in verband met het avondmaal. In Leviticus 22:4, 10 worden vier personen beschreven, die geen deel mogen hebben aan de heilige dingen. Een onreine priester mag er geen deel aan hebben; we kunnen hierbij denken aan een gelovige die verhinderd is wegens zonde. Een 'vreemdeling' (SV) kunnen we vergelijken met een onbekeerde. De 'inwonende' bij de priester kunnen we zien als een goede vriend, die echter niet gelovig is. De 'dagloner' kunnen we vergelijken met iemand die denkt het heil door eigen inspanning te kunnen verdienen.

Een profetisch verhaal

Izak wordt in de geschiedenis van Abrahams beproeving 'de enige zoon' genoemd, die geofferd moet worden. Dit laat ons rechtstreeks denken aan Christus. In Genesis 24 kunnen we de volgende beelden zien:

- Abraham is een beeld van de Vader;
- Izak is een type van de Heere Jezus Christus;
- de knecht spreekt van de Heilige Geest;
- Rebekka is een beeld van de gemeente.

Als we het verhaal zo lezen, krijgen we het volgende te zien: de Vader wenst een vrouw voor Zijn Zoon, de Heere Jezus. De Heilige Geest wordt erop uitgezonden. De Geest vindt de bruidsgemeente in het vreemde land, en Hij zal haar in het huis van de Vader brengen. Zoals Izak Rebekka tegemoet komt (Gen. 24:62-63), zal de Heere Jezus de gemeente tegemoet komen bij de opname. Izak en Rebekka ontmoeten elkaar in het veld, tussen hun bestemming en de plaats waar zij vandaan komt. Zo zal de Heer Jezus de gemeente ontmoeten in de lucht, tussen hemel en aarde. Daarna vindt het huwelijk plaats (Openb. 19:6-10).

De familie van Abraham

Abraham is het prototype van de gelovige (Rom. 4). Ook de familie van Abraham was gelovig (Gen. 24:50). Toch was het beloofde land alleen aan Abraham toegezegd. Alleen Izak was de zoon van de belofte, en alleen Rebekka mocht delen met Izak. Van alle gelovigen die er toen waren, gold deze belofte alleen voor Abraham en bijgevolg voor Izak en ook voor Rebekka.

God heeft altijd de Zijnen gehad, in alle tijden. We kunnen ze zien als 'gelovige families', bijvoorbeeld de gelovigen uit het Oude Testament, de gelovigen tijdens de Grote Verdrukking, de 144.000 verzegelden uit Israël. Allen krijgen beloften en zegeningen. Maar alleen aan de gemeente is beloofd dat zij – als de bruid van het Lam (Openb. 19:7-8) – mag wonen in de eeuwige woonplaats van Christus (Joh. 14:3). Van alle 'gelovige families' is alleen aan de gemeente toegezegd dat ze in het Vaderhuis mag wonen. Laten we dus goed beseffen dat we als hedendaagse gelovigen bijzonder begenadigd zijn! Sinds Pinksteren tot aan de opname is de tijd dat de gemeente, de bruid van het Lam, bijeengebracht wordt. Rebekka staat voor de gelovigen uit deze bedeling, de gemeente die in een speciale liefdesrelatie met Christus gebracht is als Zijn hemelse bruid. Dat is bijzonder, en u hoort erbij!

Begrijpt u hoe kostbaar de gemeente is in de ogen van God en van de Heere Jezus Christus? Paulus besepte het heel goed. Zie dan ook zijn ijver, zijn inzet en zijn zorg voor de gemeente. Hebben wij dat ook?

Een verhaal op tempo

Hoewel Genesis 24 een vrij lang hoofdstuk is (67 verzen), is het toch een verhaal dat zich in hoog tempo afspeelt:

- Vs. 15: *'voordat hij uitgesproken was, dat, zie;*
- Vs. 18: *'zij haastte zich en liet haar kruik op haar hand glijden en gaf hem te drinken';*
- Vs. 20: *'Zij haastte zich en goot haar kruik leeg in de drinkbak en liep snel weer terug naar de put om water te putten';*
- Vs. 28: *'Het meisje liep snel weg';*
- Vs. 29: *'Laban liep snel naar die man toe';*
- Vs. 31: Het huis is in allerhaast gereed gemaakt;
- Vs. 54-61: De knecht arriveert, overnacht één nacht en samen met Rebekka vertrekt hij de volgende dag.

Het is duidelijk dat de Heilige Geest bij het laten optekenen van dit verhaal het hoge tempo wilde laten zien. Voor Rebekka is haar huidige woonplaats niet meer haar thuis. Zonder aarzelen is zij meteen bereid om met de knecht mee te gaan (vs. 59). Ze verliet haar familie en haar woonplaats, en toch zag ze dat kennelijk niet als een verlies. We lezen niet over een rustplaats die ze onderweg aangedaan hebben, zoals Abram die eens wel had (Gen. 11:31).

Rebekka weet waar haar thuis is, en daar wil ze naartoe. Ook beseft zij dat haar huwelijk met Izak de weg van God is (vs. 50). Hierin zit weer een grote les. Stelt u zich maar eens de vraag: Als de opname vandaag is, hebt u dan het gevoel iets te moeten achterlaten, iets te verliezen? Zolang wij niet méér verlangen naar de vereniging met de Heere

Jezus Christus bij de bruiloft van het Lam, zullen we het gevoel hebben dat als de opname *nu* plaatsvindt, we iets verliezen. Maar dan doet u niet van harte mee met de roep van Openbaring 22:17: *En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En wie het hoort, zegt: Kom!* Laat de Geest die roep toch in uw hart mogen leggen!

Onderweg

Izak en Rebekka zullen beiden ongeduldig zijn geweest. Maar de reis nam nu eenmaal tijd in beslag, zoals de tijd waarin de gemeente wordt gevormd ook lang duurt. Het is geen talmen; maar het is vanwege de lankmoedigheid van God, Die niet wil dat mensen verloren gaan maar behouden worden (2 Petr. 3:9). Dat is voor zover ik weet de enige reden waarom de gemeente nog niet opgenomen is. Ook wij moeten dus nog geduld hebben, totdat wij bij Hem mogen gaan inwonen. Niet passief, maar actief verlangend en werkend ten dienste van God en de groei van Zijn gemeente.

Bij zijn overpeinzingen in het veld zal Izak zeker gedacht hebben aan zijn toekomstige bruid. Ook Rebekka zal onderweg hebben nagedacht over Izak. Hoe is uw gedrag? Door het werk van de Heilige Geest mogen we al heel wat leren over de Heere Jezus Christus (Joh. 16:13-15). Probeer dus nu alvast Hem zo goed mogelijk te leren kennen! Toch zien wij Hem nu niet ten volle, het is als in een wazige spiegel, maar straks van aangezicht tot aangezicht (1 Kor. 13:12).

IK BEN HET LICHT VAN DE WERELD

JOHANNES 8:12

Johan Schep

Dit zei de Heere Jezus van Zichzelf tegenover ongelovige Joden. Hij is niet het licht van de aarde, maar van de wereld. De mens maakt ook licht. Dat begon met een vuurtje, olielampjes, fakkels, gloeilampen etc. Het blijft behelpen. Het is vaak nep-licht wat tot niets leidt. De mensheid is in staat geweest om de aarde te veranderen in een kerstboom, vanuit de ruimte gezien.

Toch wordt het er niet beter op. Er is door de mens ook geen echte vooruitgang geboekt. Technisch knutselen we veel in elkaar. Het helpt de mens niet dichter naar de Heere God toe. Er is in de geschiedenis van de mens nog nooit zoveel geld uitgegeven aan communicatiemiddelen. Wij bellen, appen, mailen en twitteren. Er worden kapitalen aan besteed, maar de eenzaamheid neemt alleen maar toe. En dan loopt het jaar weer op zijn eind en vieren wij het Kerstfeest, dat in de Bijbel niet wordt genoemd; en later vliegt er veel vuurwerk pijlsnel de lucht in.

De ontmoeting

Uiteindelijk komt Rebekka aan bij Izak (vs. 62-67). Daarop bedekt ze zich met haar sluier. Zo toont ze haar onderdanigheid en toewijding (1 Kor. 11:2-16). Ze erkent hem als haar heer en toont een houding van volgzzaamheid. Laten wij nu reeds die houding voor de volle honderd procent hebben tegenover de Heere Jezus Christus! Hoe mooi zien we het hier: onderdanig maar niet onderdrukt, gehoorzaam maar niet gedwongen. Rebekka had reeds geschenken ontvangen als teken van het feit dat Izak haar met zorg en liefde zou behandelen.

Bovendien loopt ze, door zich te sluieren, niet met haar eigen schoonheid te koop (Gen. 24:16). Haar aandacht gaat naar *Izak*. Ze wil hem eren, niet zichzelf laten eren, niet haar eigen eer zoeken. Laten we ook deze houding voor de volle honderd procent hebben! Wij zijn in een heel bijzondere liefdesrelatie met Christus gebracht, dat is echter *Zijn* verdienste, en de eer is dus ook voor *Hem* (Ef. 3:21). Paulus spreekt een drievoudig '*tot lof van Zijn heerlijkheid*' uit in deze context (Ef. 1:6,12,14). Bij de wederkomst zullen wij in heerlijkheid met Hem verschijnen (Kol. 3:4), maar *Hij* is het die in ons verheerlijkt wordt. Hij wordt met verbazing aanschouwd in alle gelovigen (2 Thess. 1:10). In het boek Openbaring staan heel wat lofprijzingen die gezongen worden. De Heere Jezus Christus wordt in de hemel aanbeden en geëerd. Dat uw en mijn leven nu al mag zijn tot eer van Hem!

Toch is de Heere binnen handbereik, ook in het donker. Hij bracht geestelijk licht in de duisternis (Jes. 9:1). De Heere Jezus drukt Zich scherp uit in Mattheüs 10:27. Wat Ik u zeg in het duister, zeg het in het licht; en wat u hoort in het oor, predik dat van de daken. Dat was al eeuwen geleden Israëls opdracht, toen het volk nog twaalf stammen telde (Ps. 105:1). Zij zijn er niet echt aan toegekomen tot op heden. Het gaat vanzelfsprekend wel gebeuren. We lezen: 'Generatie op generatie zal Uw werken roemen, zij zullen Uw machtige daden verkondigen' (Ps. 145:4). Een prachtige profetie, maar het is nog toekomst.

De woorden van de Heer: 'Ik ben het Licht van de wereld', gaan realiteit worden en de wereld gaat het zien. De ogen zullen allemaal opengaan, en dat zonder kunstlicht. Als het hemelse Jeruzalem zijn bestemming heeft gekregen als Lichtbron boven de aarde, dan zijn de zon en de maan niet meer nodig. En al helemaal geen elektrische centrales meer. De heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp (Openb. 21:23). Geen gedoe en angst meer over hoge energiekosten. Dit Licht is gratis en voor iedereen beschikbaar (Openb. 22:5; Jes. 60:11). Alle volken zullen er gratis van profiteren. En alle naties die gered worden, zullen in haar licht wandelen en alle koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer tot haar. Haar poorten zullen overdag niet gesloten worden. Er zal geen nacht zijn. Dus de toekomst ziet er veelbelovend uit, want de Heere God blijft de regie vast in handen houden. Een gezegende tijd wacht ons. Zij die mét ons zijn, zijn méér dan die bij de vijand zijn (2 Kon. 6:6).

WOORDSTUDIE

DESSERT, BROODBELEG, VIS OF SPECERIJEN?

Gerard Kramer

U hebt zich bij het lezen van de titel misschien afgevraagd of uw digitale lijfblad Rechtstreeks nu ook een culinaire rubriek is begonnen. Ik kan u geruststellen, sommigen misschien teleurstellen. Dit artikel is een gewone WordStudie. Ook wij als auteurs moeten onze beperkingen kennen, en dat geldt op culinair gebied zeker voor mij. We gaan deze keer nadenken over de betekenis van een woord dat slechts eenmaal in het Nieuwe Testament voorkomt, en dat is het Griekse woord *prosfagion*. Het komt voor in Johannes 21:5.

We gaan eerst kijken hoe een aantal Bijbelvertalingen dit woord weergeven. De vertaling daarvan geef ik steeds cursief:

Statenvertaling 'Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens, hebt gij niet *enige toespis*? Zij antwoordden Hem: Neen'.

NBG'51 'Jezus zeide tot hen: Kinderen, hebt gij ook *enige toespis*? Zij antwoordden Hem: Neen'.

HSV 'Jezus dan zei tegen hen: Kinderen, hebt u niet *iets voor bij het eten*? Zij antwoordden Hem: Nee'.

Willibrord 1966, 2017 'Jezus sprak hen aan: Vrienden, hebben jullie soms *wat vis*? Nee, zeiden ze'.

NBV '04 'Hij riep: Hebben jullie soms *iets te eten*? Nee, antwoordden ze'.

NBV '21 'Hij riep: Hebben jullie *iets te eten*, jongens? Nee, antwoordden ze'.

Naardense Bijbel 'Dan zegt Jezus tot hen: jongens, hebt ge niet *iets voor bij het eten*? Ze antwoordden hem: nee...'

Voorhoeve 1877, 1917, 1931 'Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens! Hebt gij niet *iets te eten*? Zij antwoordden Hem: Neen'.

Voorhoeve 1966 'Jezus dan zei tot hen: Kinderen, hebt gij niet *iets te eten*? Zij antwoordden Hem: Neen'.

Telos 1982, 2018 'Jezus dan zei tot hen: Kinderen, heb u soms *iets te eten*? Zij antwoordden Hem: Nee'.

Toespis

De vertaling *toespis* zien we alleen in de Statenvertaling en in NBG'51. Wat stelt u zich voor bij het woord 'toespis'? Waarschijnlijk denkt u hierbij, net als ikzelf, aan een dessert,

of, iets gewoner gezegd, aan een toetje. Zou de Heer de discipelen werkelijk gevraagd hebben of ze misschien een dessert in hun netten hadden opgevisst? En zo ja, wat moeten we ons daarbij dan concreet voorstellen?

Iets voor bij het eten

De HSV en de Naardense Bijbel hebben als vertaalkeuze *iets voor bij het eten*. De vraag is wat de vertalers daarmee bedoelen. Denken zij aan iets dat niet tot de hoofdmaaltijd wordt gerekend? Dus zoiets als broodbeleg? Of denken ze aan toevoegingen zoals kruiden? Of toch aan een dessert?

Iets te eten

Het vaakst zien we de vertaling 'iets te eten'. We komen hem tegen in NBV'04 en '21, in alle Voorhoeve-edities en in de tot nu toe verschenen Telos-edities. Ook Darby vertaalde het zo, evenals F.F. Bruce.

Vis

De beide Willibrord-edities geven de meest concrete vertaling: zij vertalen 'vis'. Hoe kunnen de vertalingen van dit ene woord zo uiteenlopend zijn?

Het Griekse woord *prosfagion*

Het woord *prosfagion* bestaat uit een woord dat 'bij' of 'tot' betekent, gevolgd door de stam van het werkwoord 'eten'. Het lijkt dus ofwel *iets voor bij het eten* te zijn, of *iets om te eten*, d.i. iets wat *tot voedsel* dient. Dat verklaart de beide vertalingen, dus zowel 'toespis' – in welke betekenis dan ook: beleg, bijgerecht, dessert – als 'iets (om) te eten'.

Omdat vis in het Middellandse Zeegebied zeer gangbaar voedsel was, heeft het woord zelfs de betekenis 'vis' gekregen, zo verklaren enkele auteurs in diezelfde oudheid al. De vertaling die we het vaakst aantreffen – iets (om) te eten – lijkt echter de veiligste optie te zijn, al is het duidelijk dat in het verband van Johannes 21:5 het moet gaan om datgene wat de discipelen die nacht hoopten te vangen: vissen.

Maar de Heer gebruikt in Zijn vraag een algemener woord dat meer dan 'vissen' kan aanduiden. Het is voor de discipelen dan ook extra wrang dat ze moeten erkennen dat hun arbeid zelfs helemaal niets eetbaars heeft opgeleverd. De visvangst volgt pas als ze in opdracht van de Meester het net uitwerpen op de tijd en de plaats die Hij aangeeft.

HET BOEK PREDIKER

DEEL 16 - EEN EN AL VLUCHTIGHEID

Ger de Koning

Pred. 7:15-18 | Rechtvaardig en goddeloos

Met vers 15 begint een gedeelte over rechtvaardigheid en goddeloosheid, die beide door de Prediker worden waargenomen en waarover hij zijn bevindingen met ons deelt. Wat hij heeft gezien, brengt hem tot de uitspraak *'in mijn vluchtige dagen'* (vers 15). Het bepaalt hem eens te meer bij de broosheid van zijn bestaan.

Hij spreekt over *'een rechtvaardige'* met wie iets gebeurt wat je totaal niet zou verwachten. Je zou verwachten dat hij lang leeft, maar het tegendeel gebeurt: hij komt om *'in zijn rechtvaardigheid'*. Hij spreekt ook over een goddeloze met wie iets gebeurt wat je totaal niet zou verwachten. Je zou verwachten dat hij omkomt in zijn goddeloosheid, maar het tegenovergestelde gebeurt: *'bij [al] zijn slechtheid'* verlegt hij zijn dagen. Dit is nu wat je *'krom'* noemt (vers 13).

Wat de Prediker zegt, is representatief voor een reeks van soortgelijke gevallen. Het gaat om omkomen ondanks rechtvaardigheid en blijven leven ondanks boosaardigheid. De regel is dat rechtvaardigheid de belofte van een lang leven heeft en dat goddeloosheid tot een kort bestaan leidt. Er zijn echter uitzonderingen. Dit heeft te maken met de manier waarop God regeert. In Zijn regering kan het zo zijn, dat op aarde het kwaad overwint en het goede gestraft wordt. Maar uiteindelijk zal het goede overwinnen en het kwade gestraft worden. Het zijn oefeningen om een geduldige geest te hebben (vers 8).

De rechtvaardige kan met deze *'kromheid'* worstelen (Job 21:7; Ps. 73:2-15; Hab. 1:4,13). Het is ook om je over op te winden dat het de goddelozen vaak lukt om zich door bedrog en geweld te beschermen tegen het zwaard van de gerechtigheid. Soms krijgen ze zelfs bescherming van de eigen overheid als er geen uitleveringsverdrag bestaat met het land waarin de misdaden zijn begaan. Het nieuws geeft daar regelmatig voorbeelden van. Meerdere oorlogsmisdadigers zijn zo op vrije voeten gebleven en hebben daardoor een hoge leeftijd bereikt.

Naboth was een rechtvaardige die omkwam, terwijl een goddeloze vrouw als Izebel bleef leven (1 Kon. 21:1-26). Hetzelfde zien we bij Abel en Kaïn (Gen. 4:1-16). En wat te denken van de velen die in de loop van de kerkgeschiedenis vanwege hun trouw aan God en Zijn Woord in de kracht van hun leven zijn vermoord. Bovenal zien we het bij de Heer Jezus, de Rechtvaardige bij uitstek. Hij is in het midden van Zijn dagen vermoord en dat terwijl Hij niets anders dan gerechtigheid heeft gedaan.

De gelovige wil leren om het leven zoals het is uit de hand van God aan te nemen. Hij probeert niet zelf het raadsel van het leven op te lossen. Hij vindt rust in het bezien van het werk van God. Daardoor leert hij dat de rampen die de rechtvaardige treffen, hem vormen voor het toekomstige koninkrijk, terwijl de voorspoed van de goddeloze hem rijp maakt voor het toekomstig oordeel.

De waarneming van vers 15 voert tot de conclusie van vers 16 die overkomt als een advies. Daarbij moeten we bedenken dat er niet aan God wordt gedacht. Het is de conclusie van het nuchtere denken van de mens in deze wereld die wil leven vanuit zijn eigen overtuiging. Vanuit dat gezichtspunt is het slim om je niet overdreven rechtvaardig voor te doen, niet de moraalridder uit te hangen, want dan krijgen mensen alleen maar een hekel aan je en is het je eigen schuld als je alle plezier in het leven verliest.

Ook met waanwijsheid moet je oppassen. Dat het daarom gaat, blijkt uit het woord *'bovenmate'*. Doe niet alsof je de wijsheid in pacht hebt. Dat pikken de mensen met wie je dagelijks omgaat ook niet. Je ligt er dan binnen de kortste keren uit. Je omgeving prikt zo door je waanwijsheid heen en heeft het helemaal met je gehad. Het werkt verwoestend op je functioneren en je wordt uitgerangeerd, je wordt op een dood spoor gezet.

Het gaat er in vers 16 om hoe iemand zichzelf ziet, hoe hij is in zijn eigen ogen en hoe hij zichzelf presenteert. De farizeeën zijn een toonbeeld van dit soort mensen. Zij presenteerden zichzelf zo. Zij waren zeer rechtvaardig in hun eigen ogen en ze wilden zo ook overkomen bij de mensen. Omdat ze zich zo rechtvaardig voordeden, kwam er verwoesting over hen, die de Heer ook over hen uitsprak (Matt. 23:28; 5:20).

Hoewel vers 16 geen advies voor de rechtvaardige is – hij verlangt er juist naar om rechtvaardig en wijs te zijn, maar dan zoals God het bedoelt –, zit er voor hem wel een algemene waarschuwing in en die is dat hij zich ervoor moet hoeden in uitersten te vallen. We kunnen zo zeer overtuigd zijn van ons gelijk en ons laten meeslepen door ons gevoel van rechtvaardigheid, dat we onszelf overschatten in onze beoordeling en daardoor onszelf verwoesten. Dat kan betekenen dat we helemaal alleen komen te staan, buiten de gemeenschap. Het kan ook betekenen dat wij door onze opvattingen de verwoesting over ons afroepen en dat anderen die over ons brengen omdat ze getergd zijn geworden door onze aanmatiging (vgl. Openb. 17:15-18).

Het gaat in dit vers over het innemen van een plaats die ongepast is. Het is een aanmatiging, een doen alsof (vgl. Num. 16:18; 2 Sam. 13:5). Het is het spelen van de

Lees aub elke keer het tekstgedeelte erbij uit de HSV vertaling.

rechtvaardige, het zich ergens op laten voorstaan, terwijl men het niet is (Matt. 23:7). We kunnen ons heiliger voordoen dan we zijn, bijvoorbeeld door te vasten en onszelf te kastijden of op bedevaart te gaan. Als ons uiterlijke gedrag anderen moet overtuigen van onze vroomheid en wij ons daarop toeleggen, verwoesten we onszelf. Het is een bovenmatige inspanning om ons gelijk te bewijzen in de beoordeling van de dingen.

Ons past bescheidenheid in onze opstelling. We moeten niet denken boven wat geschreven staat (Rom. 12:3,16; 1 Kor. 4:6). Deze waarschuwing moeten we niet opvatten als een relativering van wat rechtvaardig en wijs is. Het is een waarschuwing voor onze praktijk in verbinding met een houding die uitstraalt dat wij de norm zijn van wat rechtvaardigheid en wijsheid is. We kunnen en moeten overtuigd zijn van wat juist is, maar daar in alle voorzichtigheid mee omgaan.

Het is niet de bedoeling dat we slap worden in onze praktijk en compromissen gaan sluiten ten koste van de waarheid en het recht. We hoeven echter niet achter elk kwaad aan te gaan en overal onze mening over te geven. We moeten onszelf niet opwerpen als criticus om alles af te keuren wat gezegd en gedaan wordt en ons niet bemoeien met andermans zaken alsof we alles weten en alles kunnen. Als we dat doen, maken we een karikatuur van rechtvaardigheid en wijsheid.

Vers 17 is het tegengestelde van vers 16. Vers 16 is een waarschuwing voor zelfverheffing, vers 17 waarschuwt ervoor zichzelf niet te verlagen tot het niveau van de wereld.

De Prediker zegt niet dat een beetje goddeloosheid of dwaasheid niet erg is, maar hij wijst op de capitulatie voor het kwaad. Het is de acceptatie van enige goddeloosheid en dwaasheid als het maar binnen grenzen blijft die voor de meeste mensen aanvaardbaar zijn. Als beide partijen het erover eens zijn, moet het kunnen.

Wat goddeloos en dwaas is, wordt in de maatschappij steeds meer de norm. Je moet het niet al te bont maken en je niet al te goddeloos en al te dwaas gedragen. Zo kom je het verst. Deze levenshouding komt tot uiting in de vermenging van een beetje goed met een beetje kwaad en in het sluiten van compromissen. Daardoor ben je in staat het lang vol te houden en met iedereen even goede vrienden te blijven. Het is het eten van twee walletjes, het voeren van twee levensstijlen.

Gooi je het helemaal over de boeg van goddeloosheid en dwaasheid, dan is de kans groot dat je vóór je tijd sterft, dat wil zeggen dat je niet van ouderdom sterft, maar op een leeftijd dat je het niet zou verwachten. Als we God erbij betrekken, weten we dat de tijd om te sterven door Hem is bepaald (Job 14:5). Wij kunnen ons leven niet verlengen (Matt. 6:27).

Tegelijk weet God het goddeloze en dwaze handelen van de mens een plaats in Zijn voornemen te geven. Hij kan een spoedig verderf over ons brengen en onze levensduur verkorten als we goddeloos en dwaas leven (Ps. 55:23). Dat kan bijvoorbeeld door een leefwijze die onze gezondheid aantast, zoals drugs, en seks buiten het huwelijk, of het begaan van een moord met als gevolg de doodstraf.

Het advies van vers 18 sluit aan op de adviezen van de beide voorgaande verzen. Het is een soort samenvattend advies om te doen wat *'goed'* is. Het is goed om *'aan het ene'* vast

te houden, dat is vasthouden aan de waarschuwing om niet in uitersten te vervallen. Het is ook goed om *'van het andere'* de hand niet af te trekken, dat is wat de laatste regel van vers 18 zegt: God vrezen.

God vrezen wil zeggen dat we leven in eerbied en ontzag voor Hem. Wie dit *'goede'* advies opvolgt, *'ontkomt aan dit alles'*. Dit betekent dat we er alleen voor bewaard worden om in uitersten te vervallen als we God vrezen. Het gevolg daarvan is dat we ook bewaard worden voor de daaraan verbonden consequenties die in de twee voorgaande verzen worden genoemd: verwoesting van onszelf en sterven vóór de tijd.

De wijze wandelt op de middenweg tussen de twee uitersten: niet in eigen gerechtigheid en niet in goddeloosheid. Hij weet het pad te gaan tussen wetticisme en onverschilligheid. Dit is alleen te volbrengen als God wordt gevreesd. De vrees voor God bewaart voor de uitersten van eigen gerechtigheid enerzijds en goddeloosheid anderzijds (Spr. 3:7). De vrees voor God is het begin van de wijsheid. De vrees voor God bewerkt nederigheid en wantrouwen van eigen wijsheid. Wie God vreest, is er bang voor om te zondigen en schuwt dwaasheid.

Pred. 7:19-22 | Wijsheid geeft kracht en voert tot zelfkennis

Na de waarschuwing voor het *'bovenmate wijs'* willen zijn (vers 16), wijst de Prediker in vers 19 op de waarde van de ware wijsheid. Wijsheid maakt sterk om in de stad te leven ondanks alle problemen en gevaren waaraan het leven in een stad blootgesteld kan staan. Wijsheid geeft meer kracht dan de collectieve kracht van tien machthebbers. Deze mensen hebben wel macht, maar als er geen wijsheid is, brengen zij de stad in het verderf, want zij zijn zondige mensen en zoeken alleen hun eigen voordeel.

De waarde van wijsheid ligt in het besef dat God alles bestuurt. De wijze wordt niet geleid door de omstandigheden. Daar heeft hij wel mee te maken, maar hij weet dat die in de hand van God zijn. Machthebbers vertrouwen op hun eigen wijsheid en kracht om de stad tegen kwaad – dat van binnen en van buiten kan komen – te beschermen, met als motief eigenbelang. Daarom zullen zij uiteindelijk geen succes hebben en de strijd verliezen. Een man met wijsheid is van meer nut voor de verdediging van een stad dan tien machthebbers zonder wijsheid (Spr. 21:22; 24:5).

Voor de gelovige is Christus zowel de wijsheid als de kracht van God (1 Kor. 1:24). Wie met Hem leeft, leert *'tevreden te zijn met de omstandigheden'* waarin hij is, zoals Paulus dat heeft geleerd (Fil. 4:11-12). Als gevolg daarvan kan hij zeggen: *'Ik vermag alles door Hem Die mij kracht geeft'* (Fil. 4:13).

Salomo heeft in zijn gebed bij de inwijding van de tempel hetzelfde gezegd wat hij in vers 20 zegt (1 Kon. 8:46; Spr. 20:9). Nu hij een bittere ervaring rijker is, komt hij tot dezelfde conclusie. Hij benadrukt hier in aansluiting op het vorige vers de zondige staat van de machthebbers, maar maakt het tegelijk algemeen door te spreken over *'geen mens ... op aarde'*.

Niemand is in de praktijk van zijn leven zo rechtvaardig, dat hij alleen goeddoet zonder dat er iets van zonde kleeft aan wat hij doet. De enige uitzondering is de Heer Jezus. Hij heeft

goedgedaan zonder te zondigen. Petrus, Paulus en Johannes getuigen in hun brieven van de absolute afwezigheid van zonde bij Hem: *'Hij heeft geen zonde gedaan'*; *'Hij heeft geen zonde gekend'*; *'en in Hem is geen zonde'* (1 Petr. 2:22; 2 Kor. 5:21; 1 Joh. 3:5).

De Prediker herinnert ons door deze opmerking ook eraan dat we niet te hoog moeten opgeven over onze prestaties en ons niet laatdunkend moeten uitlaten over die van anderen. We moeten bedenken dat wij niet volmaakt rechtvaardig leven en niet volkomen belangeloos bezig zijn. Het is voor een mens onmogelijk iets te doen zonder daarbij enige eer voor zichzelf op te strijken. Alleen als de gelovige zich door de Geest laat leiden, is hij in staat goed te doen zonder te zondigen.

De zondigheid van de mens, die in het vorige vers is vastgesteld, komt vooral tot uiting in wat hij zegt (vers 21; Jak. 3:2). De Prediker wijst erop dat we ons hart niet moeten zetten op *'alle woorden die men'* – dat is de mens in het algemeen – *'spreekt'*. Hij bedoelt daarmee dat we niet erop uit moeten zijn om alles te willen weten wat mensen over ons zeggen (Ps. 38:13-14; 1 Sam. 24:10). Als men goed van ons spreekt, worden we hoogmoedig; als men kwaad van ons spreekt, worden we boos en mogelijk wraakzuchtig.

We moeten ook niet alles geloven wat we horen. Als we het al horen, is het verstandig om niet altijd wat een ander zegt, serieus te nemen. Wie altijd alles serieus neemt wat de mensen zeggen, vraagt om teleurstelling en ontgoocheling. Duidelijke voorbeelden daarvan zien we in de politiek. In verkiezingsstijd wil men zich van anderen onderscheiden en zegt men dat het ondenkbaar is om met een bepaalde politieke partij te regeren. Als het werkelijk op regeren aankomt, wordt er een draai aan die woorden gegeven en blijkt het toch mogelijk te zijn om te regeren met een partij die men eerst niet zag zitten.

JEZUS IN DE BRIEF AAN DE HEBREEËN

Passages waarin de Heere Jezus eenvoudigweg Jezus wordt genoemd, Zijn karakteristieke Naam in deze belangrijke brief. Het accentueert Zijn mensheid, Hij is de Mens in de heerlijkheid:

We kunnen door niet al te nieuwsgierig te zijn naar wat *'men'* van ons vindt, onszelf beschermen tegen uitlatingen van mensen over ons die niet vleierend zijn. De baas hoeft geen microfoons op te laten hangen om te weten hoe zijn personeel over hem denkt. Hij moet zich bewust zijn dat hij niet zonder zonde is en dat er best wel eens wat op hem aan te merken zal zijn. De ziekelijke drang naar *'alles willen weten'*, ook de dingen die je niet hoeft te weten, is in feite hoogmoed en gebrek aan zelfkennis. Laten we ervoor zorgen de goedkeuring van God en ons geweten te hebben, dan hoeven we er niet over in te zitten wat mensen van ons zeggen.

Als anderen kwaad van ons spreken, terecht of onterecht, zal de wijsheid ons doen denken aan onze eigen fouten en gebreken (vers 22). Wat zou er met ons gebeuren als wij voor elk onrechtvaardig woord over een ander de verdiende straf zouden krijgen? We moeten ons realiseren dat wijzelf ook anderen wel eens pijn hebben gedaan door wat we hebben gezegd. Ik heb dezelfde zonden of soortgelijke zonden gedaan die ik bij anderen veroordeel (Rom. 2:1; Tit. 3:2-3; Matt. 7:1-3; Jak. 3:1-2).

Als ons in dit verband iets te binnen schiet dat we iemand hebben vervloekt, dat wil zeggen het kwade hebben toegewenst, en dat nog niet hebben beleden, moeten we dat alsnog belijden. Dat hoeft niet tegen de persoon over wie we tegenover een ander onze gal hebben gespuugd, maar wel voor de Heer en de ander tegen wie wij dat kwaad hebben gezegd.

Als mensen over ons praten, hoeven we daar niet boos of verdrietig over te worden. Het is beter dat we ons daaronder vernederen en klein worden, want we hebben het zelf ook vaak gedaan, in ons hart, in gedachten of met de tong. Zoals hiervoor is opgemerkt, zullen we, als het goed is, dat hebben veroordeeld en weggedaan (1 Petr. 2:1; Kol. 3:8).

1. Jezus, een weinig minder gemaakt dan de engelen, maar nu gekroond met heerlijkheid en eer (Hebr. 2:9).
2. Jezus, de Auteur of Overste Leidsman van onze behoudenis (Hebr. 2:10-18).
3. Christus Jezus, de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis (Hebr. 3:1-6).
4. Onze grote Hogepriester, Jezus, de Zoon van God (Hebr. 4:14-16).
5. Hij is Priester voor eeuwig naar de orde van Melchizedek (Hebr. 5:5 - 7:19).
6. Jezus is de Borg van een beter verbond geworden (Hebr. 7:20-28).
7. We hebben vrijmoedigheid om het heiligdom binnen te gaan door het bloed van Jezus, langs een nieuwe en levende weg (Hebr. 10:1-25).
8. Jezus, de Overste Leidsman en Voleinder van ons geloof (Hebr. 12:1-2).
9. Jezus, het Centrum van aantrekkingskracht buiten de Joodse legerplaats (Hebr. 13:8-16).

RECLAME

Samuel Marks

VAN RABBIJS JODENDOM NAAR DE BELOOFDE MESSIAS

Het opgaan van het Licht in het hart van de zoon van een rabbijn

Een waargebeurd verhaal

Waarin hij zelf zegt: 'Sinds mijn bekering heb ik één brandend verlangen in mijn hart, namelijk om 'te geven en gegeven te worden' in de dienst van mijn dierbare Verlosser; door zielen voor Hem te winnen uit het verstrooide Israël en door mijn niet-Joodse broeders aan te moedigen om oprechte moeite te doen voor hen.'

Paperback 148 pagina's

ISBN/EAN 978-90-9039250-9

Prijs Euro 8,95

Een nieuwe editie van:

Hugo Bouter

DE WEG NAAR GELUK

De zaligsprekingen in het boek Openbaring

Het laatste bijbelboek bevat een reeks van zeven 'zaligsprekingen'. Dat is heel opmerkelijk, want de Openbaring is het boek van de plagen en oordelen die in de eindtijd over de wereld komen. In deze uitspraken vinden wij zeven aspecten van het geluk dat God alleen ons kan geven. Hij noemt ons zalig wanneer wij luisteren naar Zijn Woord.

Paperback 32 pagina's

ISBN/EAN 978-90-70926-17-5

Prijs Euro 3,90

Te bestellen in de boekwinkels